
A növényfajta-oltalom sajátosságai és a XXI. század kihívásai

Szabó Ágnes*

Aszellemi tulajdon védelmének jelentőségére vonatkozó néhány gondolatommal szeretnék tisztelni Prof. Dr. Prugberger Tamás előtt. Prugberger Professzor Úr oktatói munkásságával és egész életével példát mutat mindannyiunk számára, hogy hogyan legyünk képesek megújulni, új utakon járni és a szellemi frissességünket megőrizni. Szinte hihetetlen, hogy ennyi év telt el. Szeretnék tejes szívemből nagyon sok boldogságot és jó egészséget kívánni!

Köszönetet mondok Prugberger Professzor Úrnak, hogy bátorított és segített a doktori kutatás elkezdésében és segített a doktori fokozat megszerzéséhez vezető úton. Amikor jelentkeztem a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolába az iparjogvédelmi oltalmak agrárpolitikai összefüggéseinek kutatását terveztem. Végül is a kutatási témám a növényfajta-oltalom nemzetközi, uniós és hazai szabályozásának témakörére „szűkült”.

Ezért ennek az ünnepi tanulmánynak a keretében szeretném bemutatni a növénynevelés eredményeként keletkező új növényfajták biológiai sajátosságaihoz igazodó iparjogvédelmi oltalom, a növényfajta-oltalom szabályozásának jelentős mérföldköveit. A teljesség érdekében a növényfajta-oltalom bemutatását a nemzetközi szabályozás kialakulásával kezdeném.

1. A növényfajták oltalmára létesült nemzetközi egyezmény létrejötte

A Növénynevelők Nemzetközi Szövetsége a növényfajta-oltalomért (ASSINSEL)¹ kezdeményezésére 1957-ben, Párizsban rendezték meg az első diplomáciai konferenciát a növényfajták oltalma érdekében, majd 1961-ben szintén Párizsban írták alá a növényfajták oltalmára létesült nemzetközi egyezményt, az ún. UPOV² Egyezményt, amely 1968. augusztus 10-én lépett hatályba. Az UPOV Egyezmény

* Kókai-Kunné dr. Szabó Ágnes, megbízott óraadó, Széchenyi István Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Kereskedelmi, Agrár- és Munkajogi Tanszék; főosztályvezető, Földművelésügyi Minisztérium, Eredetvédelmi Főosztály.

¹ Az ASSINSEL 1938-ban alakult, a Szövetség 2002. évi közgyűlésén elhatározta, hogy a Nemzetközi Vetőmagszövetséggel egyesül.

² UPOV: Union Internationale pour La Protection des Obtentions Végétales

szervei az elmúlt 55 évben jelentős munkát végeztek annak érdekében, hogy a tagállamok a növényfajta-oltalom szabályozásának harmonizált rendszerét alakítsák ki.

A növényfajta-oltalom tárgya a növényfajta, amely elsődlegesen körülhatárolható genetikai tartalmat hordozó élő anyag, csak tudatos nemesítói tevékenységgel állítható elő és tartható fenn. Az UPOV Egyezmény az új növényfajtákra vonatkozóan, az ipari találmányok szabadalmi oltalmától eltérő szabályokat határozott meg az oltalom feltétele, az oltalom tartalma és ideje vonatkozásában. Magyarország már 1983-ban csatlakozott az UPOV Egyezményhez.

A hazai szabadalmi jog korszerűségéről tanúskodott, hogy Magyarországon a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1969. évi II. törvény hatályba lépésétől, 1970. január 1-jétől kezdődően valamennyi növényfajta és állatfajta szabadalmaztatható volt. A hazai szabályozás már az 1968-ban hatályba lépett UPOV Egyezmény rendelkezéseivel összhangban, a találmányokra vonatkozó általános szabályoktól eltérően a növényfajták szabadalmi oltalmára speciális szabályokat határozott meg anélkül, hogy az oltalmat növényfajta-oltalomnak nevezte volna.

A növényfajta-oltalom, mint sui generis iparjogvédelmi oltalmi forma kialakítása szempontjából említésre méltó, hogy a 60-as évek elején az európai szabadalmi jog anyagi részének egységesítésére irányuló törekvések előkészítése során, a növényfajták szabadalmi oltalmának elkerülése érdekében fogalmazódott meg az az elv, amelyet az 1973-ban aláírt Európai Szabadalmi Egyezmény is tartalmaz. Ez a szabály írja elő, hogy a szabadalmi oltalom nem terjed ki a növényfajták, állatfajták és a növények vagy állatok nemesítésére irányuló lényegében biológiai eljárásokra, míg a mikrobiológiai eljárások és az azok segítségével előállított termékek szabadalmaztatása lehetséges.

A „lényegében biológiai eljárások” fogalma napjainkra a szabadalmi oltalom és a növényfajta-oltalom területén a biotechnológia robbanásszerű fejlődésének eredményeként új kérdéseket és új kihívásokat vet fel.

2. A növényfajta-oltalom nemzetközi és közösségi szabályozásának alakulása

Az 1980-as évek második felében egymással párhuzamosan zajlott az Európai Gazdasági Közösség egységes belső piacának létrehozásához szükséges jogharmonizáció, az EGK új közösségi agrárpolitikájának kidolgozása, a GATT Uruguay-i fordulója³, a Biológiai Sokféleség Egyezmény⁴, és az UPOV Egyezmény

³ 1995-ben lépett hatályba az 1998. évi IX. törvénnyel kihirdetett Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) keretében kialakított Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó Marrakesh-i Egyezmény, amelynek az 1. C. Melléklete tartalmazza a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásáról szóló megállapodást. Ez az ún. TRIPS Megállapodás valamennyi iparjogvédelmi oltalmi formában – így a növényfajta-oltalom vonatkozásában is meghatározza azokat a minimum követelményeket, amelyeket a tagállamoknak a saját nemzeti jogalkotásuk során érvényesíteniük kell.

⁴ Kihirdette az 1995. évi LXXXI. törvény. Magyarország 1992. június 13-án Rio de Janeiro-ban 157 állammal együtt írta alá az Egyezményt, amely 1993. december 29-én lépett hatályba. Az Egyezmény

módosításának előkészítése. E nemzetközi folyamatok kapcsolódnak a növényfajta-oltalomhoz is.

2.1. Az UPOV Egyezmény 1991. évi módosítása. Az UPOV Egyezmény 1991-ben elfogadott új szövege – több lényeges változás mellett – bővítette a nemesítők jogait, a növényfajta-oltalom terjedelmét. Az egyezmény új szövegének előkészítése során már megjelent a növényfajta-oltalomnak a szabadalmi oltalomhoz való közelítésének az igénye. Az UPOV Egyezmény 1991. évi szövegéhez Magyarország csak 2003. január 1. napjának hatályával csatlakozott.

2.2. A közösségi növényfajta-oltalom. A közösségi növényfajta-oltalomról szóló tanácsi rendelet első tervezetét 1990. szeptember 28-án tették közzé. A tervezet megvitatását, azonban elhalasztották az UPOV Egyezmény módosításra irányuló 1991. évi diplomáciai konferencia közelgő időpontjára figyelemmel. Az Európai Gazdasági Közösségben a közösségi növényfajta-oltalom volt az a harmadik iparjogvédelmi oltalmi forma, amelyben kialakult az egységes oltalom⁵. Az egységes oltalom azt jelenti, hogy a közösségi növényfajta-oltalom kérelmezője egy bejelentés alapján és a kérelemnek egy eljárásban való elbírálásával oltalmat szerez az Európai Unió valamennyi tagállamában. Az uniós oltalom időtartama alatt ugyanannak a fajtának a nemzeti oltalma szünetel.

A növényfajta-oltalom és a szabadalmi oltalom tartalma közötti lényeges eltérés a *nemesítői kedvezmény és mezőgazdasági mentesség* jogintézménye.

A *nemesítői kedvezmény* teszi lehetővé, hogy egy növényfajta-oltalom alatt álló növényfajta felhasználható legyen az oltalom jogosultjának engedélye nélkül kutatási célra, illetve kiinduló alapanyagként új növényfajta előállítására, mivel egy új fajta nemesítése mindig egy létező biológiai anyagon alapul.

A *mezőgazdasági mentesség*: más néven gazdálkodói privilégium, saját célú vetőmag felhasználás (Farm-save-seed) a mezőgazdasági termelés szempontjából egy alapvető kérdés. A mezőgazdasági mentességet a 2100/94/EK rendelet – a kérdés agrárpolitikai jelentőségére figyelemmel – a közösségi növényfajta-oltalom alóli kötelező kivételként szabályozza. Az uniós szabályozás méltányos díj fizetési kötelezettségének előírásával egy részletes feltételrendszert⁶ tartalmaz a nemesítők és a mezőgazdasági termelők érdekeire figyelemmel.

A Közöségi Növényfajta-Hivatal⁷ a megalakulásától kezdődően rendkívül jelentős munkát végzett a közösségi oltalmi rendszer kiépítésével, működtetésével, valamint a megkülönböztethetőség, egyneműség és állandóság vizsgálatának

ráirányította a figyelmet a fejlődő országok genetikai erőforrásainak és az azokhoz kapcsolódó hagyományos tudás védelmének a jelentőségére.

⁵ Az első oltalmi forma az agrárpolitikai köntösben megjelenő, meghatározott mezőgazdasági és élelmiszeripari termékekre vonatkozó eredetmegjelölések és földrajzi jelzések oltalma, majd ezt követte 1994-ben másodikként a közösségi védjegyo ltalom.

⁶ A közösségi növényfajta-oltalomról szóló 2100/94/EK rendelet 14. cikkében meghatározott növényfajoknak (takarmánynövények, gabonafélék, burgonya, olaj és rostrnövények) felsorolt növényfajai esetében lehetséges a növényfajta-oltalom alatt álló növényfajta szaporítóanyagának a saját gazdaságban való felhasználása. Ez a szabály csak 21 növényfaj (Portugália esetében 22 növényfaj) esetében teszi lehetővé a saját célú felhasználást a hibrid és a szintetikus fajták kivételével.

⁷ Székhely: Franciaország Angers

szántóföldi kísérleteihez számos irányelvet dolgozott ki az UPOV irányelvek alapján. A Közösségi Növényfajta-Hivatal kezdeményezően foglalkozik a növényfajta-oltalommal kapcsolatos új kihívásokkal: a jogérvényesítés, a mezőgazdasági mentesség kérdésével, továbbá napjainkban a növénycsoportra kiterjedő biotechnológiai találmányok elbírálási gyakorlatával.

A Közösségi Növényfajta-Hivatal⁸ 1995-től napjainkig összesen 57185 kérelmet bírált el. A közösségi növényfajta-oltalom iránt benyújtott kérelmek 56%-a (32019) dísznövény fajta; 24,6 %-a (14065) szántóföldi növényfajta; 13,3 %-a (7588) zöldség fajta és 6,1 %-a (3513) gyümölcs fajta. Jelenleg összesen 24840 növényfajta áll közösségi növényfajta-oltalom alatt, amelyből 12021 dísznövény, 7491 szántóföldi növény, 3685 zöldség és 1643 gyümölcs.

3. A növényfajta-oltalom hazai szabályozása

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXII. törvény nem hozott alapvető változást a növényfajta-oltalom szabályozásában. A hazai növényfajta-oltalmazásával kapcsolatban lényeges az is, hogy a növényfajta-oltalom köztermesztésbe vételének előfeltételét jelentő állami elismerés szabályozása ebben az időszakban – érdekesen az UPOV Egyezményhez való csatlakozásunktól kezdődően – még oltalmi tartalmú rendelkezéseket is meghatározott. E rendelkezések alapján gyakorlatilag a növényfajta-oltalom állami elismerésére vonatkozó szabályokat a szakma növényfajta-oltalomként értelmezte. 2003. január 1-jétől az UPOV Egyezmény 1991. évi szövegével és a közösségi növényfajta-oltalom szabályaival összhangban önálló iparjogvédelmi oltalmi formaként bevezetésre került a *növényfajta-oltalom*⁹. Az új szabályozás meghosszabbította az oltalom időtartamát, bővítette az oltalom tartalmát¹⁰.

4. A géntechnológia, biotechnológia hatása a növényfajta-oltalomra

A biotechnológiai fejlődéssel kapcsolatos, nagy kockázattal járó, jelentős összegű befektetést igénylő kutatás és fejlesztés megfelelő jogi oltalom iránti igényét tükrözi a biotechnológiai találmányok jogi oltalmáról szóló 98/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv¹¹, amely 1998. július 30-án lépett hatályba. A

⁸ Forrás: CPVO honlap statisztika

⁹ 2015-ben 26 új növényfajta-oltalmi bejelentés érkezett a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalába és az év végén összesen 90 nemzeti növényfajta-oltalom volt hatályban.

¹⁰ A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXII. törvényt módosító 2002. évi XXXIX. törvény

¹¹ A 98/44/EK irányelv elfogadását több mint 10 évig tartó előkészítő munka előzte meg. Az eredeti tervezet 1988-ra készült el. Az Európai Parlament a tervezetet kétszer utasította el először 1992-ben, majd 1995-ben. Az 1995-ben tárgyal tervezet az Európai Parlament és a Bizottság által létrehozott közös bizottság kompromisszumos javaslata volt. A kompromisszumos javaslat módosított változata 1995 decemberében került ismét benyújtásra, amelyet számos módosító javaslattal, de végül is 1998 májusában fogadták el.

98/44/EK irányelv értelmében a növények vagy állatok előállítására szolgáló eljárás lényegében biológiai minősül, ha egészében keresztezésből, szelekcióból vagy más természeti folyamatokból áll. A 98/44/EK irányelv beépült az Európai Szabadalmi Hivatal elbírálási gyakorlatába azáltal, hogy az Igazgatótanács beemelte az Európai Szabadalmi Egyezmény Végrehajtási Szabályzatába. Az 1990-es évek végétől kezdődően az Európai Szabadalmi Hivatalba egyre több biotechnológiai találmány szabadalmi oltalma iránti bejelentést tettek és a Hivatal egyre több biotechnológiai szabadalmat adott meg, olyan esetben, amikor a találmány tárgya egy géntechnológiával módosított sajátos tulajdonságot (ugyanazt a gént vagy génszakaszt) tartalmazó növénycsoport volt, vagyis a találmány nem korlátozódott egy meghatározott növényfajtára.

A biotechnológia térhódítása új fejezetet nyitott a XX. század utolsó évtizedeitől kezdődően a biotechnológiai találmányok elbírálási gyakorlatában és új kihívást jelent a természettudományok és a jogtudomány területén, politikai, gazdasági, etikai és társadalmi kérdéseket is felvet. A szakértői körökben élénk vitát váltott ki a biotechnológia fejlődésének hatása a szabadalmi jogra és a növényfajta-oltalomra.

A szabadalom és a növényfajta-oltalom közötti kapcsolat más – más kérdéseket vetett fel az 1970-es, 1980-as és 1990-es években, illetve más kérdéseket vet fel napjainkban. Eleinte az UPOV Egyezményben foglalt kettős oltalom tilalmával¹² megoldani látszódott ez a kérdés. Azonban a biológiai tudományokban bekövetkezett változások, a DNS molekula szerkezetének és kémiai tartalmának megfejtése, majd a genetikai információkat tartalmazó szekvenciák kiemelésének lehetősége hatással volt a növényfajta-oltalomra és a szabadalmi oltalom elbírálásának a gyakorlatára is. Így a szakmai viták középpontjába került a „lényegében biológiai eljárásra” vonatkozó szabály érvényesítése az Európai Szabadalmi Hivatal elbírálási gyakorlatában.

A XX. század utolsó évtizedének kezdetéig a mikrobiológiai eljárások alkalmazása során egyértelmű volt az ipari tevékenység és a „lényegében biológiai eljárás” elhatárolása. Az 1990-es évektől kezdve a biotechnológiai ipart uraló (vegyipari, gyógyszeripari és állatgyógyászati ipari) multinacionális cégek számára azonban a növényfajta-oltalom kevésnek bizonyult. E cégek iparjogvédelmi gyakorlata alapvetően eltért az 1980-as években a vetőmag-forgalmazás területén meghatározó, hagyományos nemesítői cégek növényfajta-oltalmi gyakorlatától.

Az *in vitro* nemesítés elterjedésével a növény nemesítés területén kérdésessé vált, hogy egy biológiai folyamatba történő emberi beavatkozás eredményeképpen a folyamat a szabadalmazhatóság szempontjából „iparivá” válik-e? A molekuláris nemesítés nem képes helyettesíteni a hagyományos növény nemesítési módszereket. A géntechnológiával módosított növényfajták általában nem új növényfajták, hanem a legjobb elismert, és köztermesztésben lévő növényfajták genetikailag módosított változatai, vagyis a „szabadalmazható növénycsoport” egy adott gént tartalmazó különböző növények összessége. A géntechnológiával módosított növényfajták fajta fenntartása, illetve további javítása, valamint

¹² Ugyanazon növényfajta nem állhatott egyidejűleg szabadalmi oltalom és növényfajta oltalom alatt, ezt a szabályt az UPOV egyezmény 1991. évi szövege már nem tartalmazza

szaporítóanyagként való felhasználása továbbra is igényli a hagyományos nemesítési módszereket.

Nem tartom elfogadhatónak, hogy a növényfajtákat is tartalmazó növénycsoport szabadalmi oltalma esetén a szabadalmas kizárólagos jogot kaphasson a nemesítési módszerekre, eljárásokra, a szaporítóanyagra, a termésre és az abból előállított termékekre is minden átmenet nélkül, miközben a szaporítóanyagok forgalmazására vonatkozó szabályok szerint csak növényfajta szaporítóanyagot lehet forgalmazni.

Meg kell találni az egyensúlyt a biotechnológiai találmányok esetében a befektetett kutatási, fejlesztési költségek megtérülésének igényét biztosító kizárólagos hasznosítási jog iránti igény és a növényfajta-oltalom tartalma között. A növényfajta-oltalom jogosultjaival szemben aránytalan előnyre tesznek szert a biotechnológiai találmányok jogosultjai a szélesen értelmezett igénypontok alapján, miközben kihasználják a nemesítői kedvezmény előnyeit.

Így a figyelem ráirányult a gyors biotechnológiai fejlődés által kiváltott új jogi kérdésekre, az ipari találmányoktól eltérő „életszabadalmak” oltalmi feltételeinek és a megadott oltalmak terjedelmének speciális szabályozása iránti igényre.

A szabadalmi oltalom és a növényfajta-oltalom közötti alapvető különbségeket következő táblázatban szeretném szemléltetni:

A szabadalmi oltalom és a növényfajta-oltalom összehasonlítása

<i>Az oltalom</i>	<i>Szabadalom</i>	<i>Növényfajta-oltalom</i>
<i>Tárgya</i>	Ipari találmány	Növényfajta
<i>Feltételei</i>	Új a találmány, ha nem tartozik a technika állásához	Újdonság: Új a növényfajta, ha a szaporítóanyagát nem hozták forgalomba az elsőbbségi napot megelőző a) egy évnél korábban belföldön b) négy évnél, illetve szőlő, fa esetében hat évnél korábban külföldön
	Feltalálói tevékenység, Ipari alkalmazhatóság	
	Növénycsoportra kiterjedő kérelem esetén nem kerül sor fajtakitermesztésre	Megkülönböztethetőség (distinctness) Egyneműség (uniformity) Állandóság (stability) – A DUS követelményeket fajtakísérletben kell vizsgálni Fajtanév
<i>Tartalma</i>	Az igénypontokban meghatározott terjedelem	A nemesítő hozzájárulása szükséges

		<p>a) a szaporítóanyag előállításához, szaporítás céljából való előkészítéséhez, forgalomba hozatalra való ajánlásához, exportjához, importjához és e célokból raktáron tartásához</p> <p>b) az oltalom kiterjed a terményre és</p> <p>c) az abból előállított termékre¹³, továbbá d) a lényegében származtatott fajtára</p>
Az oltalom korlátai		Nemesítői kedvezmény Mezőgazdasági mentesség
Az oltalom időtartama	A bejelentés napjától számított 20 évig tart	A megadástól számított - 30. naptári év végéig szőlők, fák - 25. naptári év végéig egyéb növények esetében

Az Európai Szabadalmi Hivatal által elfogadott szélesen értelmezett szabadalmi igénypontok és a multinacionális cégek agresszív jogérvényesítési gyakorlata napjainkra elvezetett ahhoz, hogy vannak, akik alapjaiban kérdőjelezik meg a növényfajta-oltalmat, a növényfajták elismerési és szaporítóanyag minősítési rendszerét.

Ezért az Európai Szabadalmi Hivatal elbírálási gyakorlatával szemben már nemcsak a civil szervezetek részéről, hanem a Német Szövetségi Gyűlés, a holland Parlament, valamint az Európai Parlament részéről megfogalmazódó kritikák az Európai Szabadalmi Hivatal fellebbezési tanácsa döntéseiben is változást hoztak. Ez nyilvánult meg a brokkoli ügyben és a paradicsom ügyben. A brokkoli ügy esetében a feltaláló hagyományos nemesítési eljárást géntechnológiai elemekkel ötvözött DNS-markereket alkalmazva. A brokkoli és paradicsom ügy¹⁴ volt az a két ügy, amikor az Európai Szabadalmi Hivatal Bővített Fellebbezési Tanácsa először lényegében biológiai minősítette a géntechnológiai elemekkel ötvözött hagyományos nemesítési eljárásokat.

¹³ Az oltalomból eredő kizárólagos jogokat csak fokozatosan lehet érvényesíteni, először a szaporítóanyag, majd termék és csak ezt követően a termény vonatkozásában. A *terményre*: ha az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevőit a jogosult hozzájárulása nélkül használták fel és a jogosultnak nem volt lehetősége a fajtaösszetevőkre vonatkozó jogait érvényesíteni, a *termékre*: ha az az oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagának jogosulatlan felhasználásból előállított terményből készült és a jogosultnak nem volt lehetősége a termékkel kapcsolatos jogait érvényesíteni.

¹⁴ EP 1 069 819 (G 2/07 Broccoli), EP 1 211 926 (G 1/08 alacsony nedvességtartalmú paradicsom)

A növény szabadalmak hálójának áttekintése érdekében az Európai Vetőmagszövetség (ESA) létrehozta az ún. PINTO adatbázist¹⁵, mivel egy növénycsoportra kiterjedő szabadalom több fajtát ölel át.

A növénycsoportra kiterjedő európai szabadalmak kérdéskörének rendezése iránti igényt tükrözi, hogy 2015-ben az Európai Parlament határozatával felkérte a Bizottságot a „lényegében biológiai eljárásokból” nyert termékek szabadalmazhatóságának vizsgálatára. Az Európai Szabadalmi Hivatal elnöke és a Közösségi Növényfajta-Hivatal elnöke pedig 2016. február 11-én együttműködési megállapodást írt alá az elbírálási gyakorlat kölcsönös megismerése és az információk átadása érdekében. Az első közös munkamegbeszélést már meg is tartották 2016. szeptember 21-22-én Angers-ben.

5. Összefoglalás

A XXI. század első évtizedének végére nyilvánvalóvá vált, hogy az „élet szabadalmak” esetében a „lényegében biológiai eljárás” fogalmának tág értelmezése tarthatatlan. A biotechnológiai találmányok esetében az elbírálás során nem lehet túlzottan megengedően értelmezni a növénycsoportot, illetve a növények előállítására szolgáló lényegében biológiai eljárást tartalmazó igénypontokat.

A szaporítóanyag előállítás területén továbbra is szükség van az ellenőrzött minősített szaporítóanyag forgalmazására. Nem lehet alapvetően megkérdőjelezni a szaporítóanyag előállításra és forgalmazásra vonatkozó szabályozás szükségességét. Valamennyi mezőgazdasági termelő részére biztonságot jelent, ha ellenőrzött és minősített szaporítóanyagot vásárol.

Miközben a gazdasági versenyben felértékelődik a szellemi tulajdonvédelmi tudatosság, addig a gyakorlatban azt tapasztalom, hogy még a joghallgatók és a gyakorló jogászok is idegenkednek ettől a jogterülettől. Kevesen írnak szakdolgozatot ebből a témából és a doktoranduszok közül is kevesen választanak szellemi tulajdonvédelmi témát. Ez késztetett arra, hogy több joghallgatót megkérdezzek mi az oka ennek az idegenkedésnek. A megkérdezettek közül többen bonyolultnak és átláthatatlannak tartják ezt a jogterületet. Egyes hallgatók szerint nem világos, hogy mivel foglalkozik a szellemi tulajdonjog, amely egyébként is megfoghatatlan, unalmas, illetve nem olyan izgalmas, mint a büntetőjog, vagy a polgári jog.

A hallgatók álláspontjától eltérően fontosnak tartom a szellemi tulajdonjogban való eligazodást. A szellemi tulajdonvédelmi kérdések is lehetnek izgalmasak, gondoljunk csak a védjegyekre, szerzői jogi kérdésekre, a növényfajta-oltalom és a szabadalmi oltalom új kihívásaira, az eredetvédelemre.

Az élettudományok fejlődése a jogtudományt is új szabályozási kérdések elé állítja a növényfajta-oltalom, a szabadalom, a tájfajták szaporítása és forgalmazása

¹⁵ <http://pinto.euroseeds.eu>

kérdésében, valamint a biodiverzitás megőrzése és a biológiai sajátosságokat figyelembe vevő arányos szellemi tulajdonvédelem érdekében.

Ez az ünnepi tanulmány csak egy rövid áttekintést ad a növényfajta-oltalom szabályozásának alakulásáról és a kérdéskör komplexitásáról. Fontosnak tartom, hogy a joghallgatók megismerjék a különböző jogterületek összefüggését, az agrárgazdaságot érintő kérdésekben pedig legyenek tekintettel a biológiai sajátosságokra, az agrárpolitikai, vidékfejlesztési összefüggésekre is.
